

Янги асрнинг илк йилида «Авесто» яратилганлигини 2700 йиллиги кенг нишонланади. Мазкур юбилей тайёрларига арафасида «Олтин мерос» халқаро жамғармаси Хоразм вилоят бўлими «Авесто» қадимжолари бўйлаб илмий-амалий экспедиция ташкил қилди. Сўхбатдошимиз «Олтин мерос» жамғармаси вилоят бўлими раиси, ўлкашунос Комил Нуржон.

— **Комил ога, аввало экспедициядан қўзланган мақсад борасида тушунтириш берсангиз.**

— Маълумки, «Авесто» кўна Хоразм заминидан яратилган деган тахминлар сўнгги пайтларда илмий асосланди. Биринчи марта оташпарастлар ибодатхоналари ҳам шу ерда бунёд этилганлигини археологлар ўтказган қазилмалар илмий жиҳатдан исбот этди. Экспедициядан қўзланган мақсад оташпарастларнинг муқаддас китоби шу заминда яратилганлигини ашёвий далиллар асосида исботлаш, топономик-жой номларини муқаддас китобда акс этган номлар билан қиёслаб ўрганиш, фольклор материалларини тўплаш, шу асосда рангли жур-

нал ва қисқа метражли фильм яратишдан иборат эди. — **Дастлабки таассуротлар нималардан иборат?** — IX-X асрларда воҳага ташриф буюрган араб сайёҳлари ўз хотираларида «Хоразмда 12 минг қалъа-кўрғон бор», деб ёзганлар. Ҳозирда бутун воҳада 50 та кўна қалъа қолган, холос. Фақат Хива ва Ҳазорасп қалъаларида аҳоли истикомат қилади, қолганлари эса хароба авхвола келиб қолган.

ҚЎҲНА

ҚАДАМЖОЛАРНИ ИЗЛАБ...

роққалъа, Чилпикқалъа, Ҳазорасп ва Хумбўз тепалари қовлағи оташпарастлик даврига оид ўнлаб ноёб осори-атикалар — хум идишлар, кўза, сопол, тош хайкалчалар, тош ва темирдан ясалган чироқлар, оташпарастлик динининг рамзий белгилари топилди. Экспедициямиз аъзолари Қорақалпоғистон ҳудудларида археологик қазилмалар олиб

бораётган австралиялик олимлар билан ҳамкорлик ҳам қилишди. Шу жараёнда эрамикан олдинги тўртинчи ва учинчи асрларга оид Оққалъа ва Тошхирмон деб ном-

«АВЕСТО»НИНГ 2700 ЙИЛЛИГИГА

ланган ер ости саройлари топилди. Султон Увайс тоғига тулаш масканда оташпарастларнинг ибодатхонаси топилдики, бу ҳақиқатан ҳам юбилейга муносиб бир тўвна бўлди. — **Топонимик-жой номлари ҳақида эслатдингиз, бирор номлаштириш ҳақида тахмин билдирсангиз.** — Шовот тумани ҳудудида Ваянган қалъаси харобалари

сакланган. Бу қалъа «Авесто»да «Хуштимитан» деган ном билан тилга олинади. Қадим хоразмийлар тилда «арта» — «соф, тоза», «хуш» — «яхши» (хўб), «митан» — «қўёш» деган юритилган. Бу ер оташпарастларнинг ўт-оловга сизиниши маскани бўлган. Бу ерда Нарвўз ва Меҳржон байрамлари ўтказилган, илоҳий маънада Анахита, Ахурамазда ва Митан шарафига дуолаб ўқилган, халқ сайиллари ўтказилган. Олиб борилган ишларда топилган осори-атикалар буни далилий исботлаб турибди.

— **Экспедицияга қимлаб хомийлик қилишди ва унинг таркиби ҳақида ҳам маълумот берсангиз.**

— Илмий-амалий экспедициямизга вилоят ҳокимлиги хомийлик қилди. Экспедиция таркибида Маълум академияси, Ал-Хоразмий номидаги Урганч давлат университети олимлари, археологлар, ўлкашунослар бор эдилар. Бир сўз билан айтганда, «Авесто» юбилейига тайёрларлик жараёнида биз ўтказган экспедиция маълум маънода ўзини оқлади.

■ **«Ўзбекистон овози» МАХСУБИ РЎЗИМБОЙ ҲАҚИДА СЎХБАТЛАШДИ.**

КИТОБ — СОДИҚ ДЎСТ «МУСТАҚИЛ ЎЗБЕКИСТОН ТАРИХИ»

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1996 йил 18 сентябрдаги Фармойишига кўра, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурдаги Давлат ва жамяят қурилиши академияси қошида «Ўзбекистоннинг янги тарихи» Маркази ташкил этилган эди. Орадан кўп ўтмай ушбу Фармойишга мувофиқ 1996 йилнинг 16 декабрыда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистоннинг янги тарихини тайёрлаш ва нашр этиш тўғрисида»ги қарори ҳам эълон қилинди.

Шундан сўнг Марказда Ўзбекистоннинг янги тарихини тайёрлаш бўйича ишлар бошланди. «Ўзбекистоннинг янги тарихи» уч жиқдлик китобини тайёрлаш учун муаллифлар гуруҳлари ва марказ ходимлари фаол иш олиб бордилар. Уч йил давомида «Туркiston чор Россияси мустақилчилиги даврида» (1865-1917 йиллар) номли биринчи китоб, «Ўзбекистон Шўро мустақилчилиги даврида» (1917-1991 йиллар) номли иккинчи китоб ва «Мустақил Ўзбекистон тарихи» (1991-2000 йиллар) номли учинчи китоб қўлёзмалари тайёрланди, кенг илмий жамоатчилик қўригидан ўтказилди.

Учинчи китоб асосан, мамлакатимизнинг мустақиллик даври тарихини, яъни 1991-2000 йилларни ўз ичига қамраб олган. Китобда Ўзбекистоннинг миллий истиқлол йилларида эришган ютуқлари ҳамда бу тарихий даврнинг ўзига ҳос мураккаб, зиддиятли жараёнлари, шунингдек, буюк ўзгариш ва янгиликларнинг тарихий аҳамияти ҳам илмий, ҳам сиёсий жиҳатдан ўрганилган ва тадқиқ этилган.

Китоб муаллифлари таникли сиёсатшунос олимлар Нарзулла Жўраев ва Турсунбой Файзуллаевлар Мустақиллик ўзи нима, у нималарга асосланади ва унинг мазмун-моҳияти нималардан иборат, деган саволларга жавоб излайди.

Муаллифлар китобда мамлакатда янги тарихий шароитларда бутунлай янги ўзбек миллий давлатчилигига асос солинганлиги ҳамда бу давлатчилик ҳозирги замон жаҳон давлатчилиги илгор тажрибалари ва бир неча минг йиллик тарихга эга бўлган ўзбек миллий давлатчилиги аъёнлари уйғунлашган ҳолда дунёвий давлатчилик андозаларига мос келадиган тарзда барпо этилаётганлигини чуқур таҳлиллар, аниқ далиллар ва ҳулосалар билан ёритиб берганлар.

Китобнинг янгиликларидан яна бири шундан иборатки, унда илк марта мустақиллик даври тарихи эволюцияси бевосита давлат сиёсати эволюцияси билан уйғун ҳолда ўрганилади ва тадқиқ этилади. Китоб халқчил, содда, раво ва илмий-оммабоп услубда ёзилганки, бу китобнинг қиймати янада оширган.

■ **Ҳолмурод ХИДИРОВ, «Ўзбекистоннинг янги тарихи» Маркази етакчи илмий ходими**

ИҚТИДОРЛИЛАР БЕЛЛАШГАНДА

Жиззах педагог ходимлар малакасини ошириш институтида умумтаълим фанлари олимпиадасининг вилоят босқичи бўлиб ўтди. Унда 18 фан бўйича шаҳар ва туман босқичларида ғолиб чиққан ўқувчилар қатнашди. Маълумки, республика олимпиадасида совринли ўринларни эгаллаган ўқувчилар олий ўқув юртига тест синовларисиз, имтиёзли равишда қабул қилинади. Шу боис ҳам 11-синф ўқувчилари ўртасидаги беллашувлар, айниқса, мурасиз ўтди. Вилоят босқичида ғолиб деб топилган 17 нафар ўқувчи республика олимпиадасида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди.

■ (Ўз мухбиримиз)

«СЕТОРА» — ХАЛҚ ХИЗМАТИДА

Навбахор туманидаги Қалқонота кўрғонини мисоли шахарча дейсиз. Бу ердаги янги, замонавий тижорат бозори шарқона услубда қурилган. Ошхона ва чойхоналар аҳолига намунали савдо хизмати кўрсатмоқда. Айниқса, бу марказнинг қадимий карвон йўлида жойлашган ҳам диққатга моликдир. Яқинда бу кўрғонда қарий 5 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилиб, замонавий услубга монанд ойнаванд «Сетора» савдо маркази қуриб ишга туширилди. Савдо маркази аҳоли эҳтиёжлари талабидан келиб чиққан ҳолда фаолият юрймоқда. Суратларда: 1. Янги савдо маркази. 2. Сотувчи Дилором Эргашева.

■ Собир ЗУФАРОВ (ЎЗА) олган суратлар

«БУХОРО АГРОСАНОАТ БИРЖАСИ» ИШ БОШЛАДИ

Маълумки, Бухоро мамлакатимизда етиштирилган пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг саноатчи ҳиссасини ўз елкасига олган вилоят. Ана шу маҳсулотларни сотиш, деҳқон ва фермер хўжалигидаги ишларни чўқурлаштириш зарур ҳолатда, техникалар, ускуналар, қишлоқ технологиялар, халқ эҳтиёжи моллари билан таъминлаш учун жонкуяр ташкилотга эҳтиёж сезилган. Шу боис «Бухоро агросаноат биржаси» ташкил этилди. Юқоридаги йўналишлар бўйича энди биржа фаолият кўрсатади.

■ **Даврон БАҲРОНОВ, «Ўзбекистон овози» мухбири**

НАФОСАТ НАМОЙИШИ

Тошкентдаги «Илҳом» театрининг кўргазмалар залда мусаввир Отахон Оллабергановнинг шахсий кўргазмаси очилди. Кўргазма Ўзбекистон тадбиркор аёллар уюшмасининг «Зумрад» маданий маркази томонидан ташкил этилди. Хоразмлик мусаввирнинг ўттиз йиллик ижоди давомида яратган 60 та яқин графика, сув-бўёқ жанрларидаги асарлари намойиш этилаётган. Асарларда асосан воҳаниннг гузаллиги, одамлар-

«БЎСТОН» — ТЎКИНЛИК ЙЎЛИДА

Янги йилнинг дастлабки кунларида қорақалпоғистонлик деҳқонлар анчадан буюн кутаётган хайри иш бошлаб оборилди. «Бўстон» каналининг 35 километрик иккинчи қисмини қазилма қиришилди. Ишлар ниҳоясига етгач, вақти-вақти билан юз бериб турадиган сув танқислиги оқибатларини камайтириш имконияти кўпаяди. Тўрткўл, Эллиққалъа ва Беруний туманларининг бир неча ўн минг гектарлик экан майдонларига қўшимча сув етказиб берилди.

Каналнинг Қизилқум этакларидан ўтувчи бу мураккаб қисмини қазилма Тўрткўл, Беруний ва Эллиққалъа туманларининг гидромеханизаторлари фаол қатнашмоқда. Қазилма ишларида 35 та экскаватор, бульдозер ва бошқа зарур техника жалб қилинган. Қўламга бориб техника сони икки ҳисса кўпаяди. Йил охиригача канал қурилишида 700 миллион сўмлик иш бажарилди.

■ **Нигора ТЎХТАМАТОВА**

Гули Раҳмонова Урганч шаҳридаги Ал-Беруний номли ўрта мактабининг VII синфда таҳсил олгачи. Алчони, изланувчан. Бугина эмас, Гули аяни пайтада шахардаги Комилжон Отаниёзов номли мусиқа мактабидан ҳажон ва мумтоз мусиқадан сабоқ олади. Инглиз ва рус тилларини билладиган қизининг орузи — келажакда порлоқ юртимизнинг муносиб фарзанди бўлиш. ■ **Ҳамид ҚАДАМОВ олган сурат**

Одами эрсанг демагил одами, Оми ким йўқ халқ гамидин гами.

Алишер НАВОЙИ

Кимки халқ гами билан кўйиб-ёниб яшар экан, шу киши чин одам, ҳазрати инсон, оқибатли деб биламан. Бизнинг ота юртимиз одамлари ўз одамиликлари, сахий, очикқўл, имону инсофлари, халқпарвар ва меҳмондўстликлари билан одамга машҳур бўлганлар. Оламилик, оқибат нима ўзи? Йиқилгани суяб тиргак бўлмоқ, беморга шифо қўрмасмоқ, етимнинг бошини силамоқ, бева-бечоралар кўнглини овламоқ, чўлини бўстон қилмоқ, қақроқ ерга сув чиқариб кўприк қўрмоқ, гўдакни авайлаб, кексаларга ҳурмат кўрсатмоқ, дўсту ёрлар дийдорига тапнимоқ, ўтганлар руҳини тез-тез ёл олиб қабристонларини обод қилишмоқдир.

Бир кам дунё бу дунё... Ҳеч қачон киши орзу бери келмайди, бирини берса бирини олади эгам. Оллоҳ таоло ота-онанинг қўшилишидан фарзанд дунёга келишини асосли қонда қилиб қўйган эканки, биз бунга ўрганиб қолганмиз.

Баъзи кишиларга фақат ўғил, баъзиларига эса фақат қиз бериб бирини ўғилга, бирини қизга зор қилади. Баъзиларига араштиралиб беради. Ташландиқларни хор қилиб, ўлимига рози бўлиб ҳар ҳасрларга ташлаб кетсалар ҳам ўсиб улғаяверди. Арзандалар эса ёғ ичида яйрамайди қанча эркаласалар ҳам, ота-онани севмайди, элга нафи тегмайдиган бозори бўлиб ўсади. «Бола-бола» деб топган-тутганини йиғиб сарф қилган ота-она армон билан кўз юмаркан.

Менимча, барча қилмишларимиз, демишларимиз, қечмишларимизни билгувчи Оллоҳ бандларини ҳаммаша имтиҳон қилиб турадигандай. Борди-ю кимингдир келини ёки қизи ўзоқ вақт туғмаса, у шифокор кўригидан ўтказилгач, ўша ёш келин-қувиларнинг феъл-атворлари,

ниятларини бир биллиб қўйилса яхши бўларди. Ҳар нарса ниятга, босиб ўтган йўлга, қилинган ва қилинаётган савоб, гуноҳ ишларга ҳам боғлиқдир. Оллоҳ ўзи чевар, ўзи меҳрибон ва ўзи ҳар ишга қодир. Бундан 50 йилча муқаддам узоқ қишлоққа бир барно, ўта маланиятли амма пошшам Забаржат опам келин бўлиб тушган эдилар. Мен шахарнинг марказидан

набираларини чиқарсалар «эрта билан келди-ю бешинчи ўғилни туғди, полвон» деб суянича чиқишибди ҳамширалар. Опамдан кейин нима бўлди, десам, «айланай сингилжоним, 7 кундан кейин боламини кўтариб ўзим эшикдан кириб келдим, болани ойинга бериб белимини маҳкам боғлаб, уолиб ётган киларни ювиб яна қундаги қуйманчигимни қилвердим. Ҳеч нолимайман, ўғилларим, қизларим ҳаммасини соғлом, илмли, мени бошига қўйишадим», дедилар. Болаларимизга имон,

риб, қорнини тўйгазиб, иссиқ уйдан жой берибдилар. 3-4 йил туриб, балоғатга ета бошлагач, яна уйига олиб бориб қўйган экан.

Уйимизда бирор йилнинг ёки ифторлик бўладиган бўлса 2-3 кўча наридаги қўшиқлар ҳам хизмат қилишаркан. Зийфат туғатган, ярим кечгача маҳалладаги кексаларга, беморларга, бечораларга, кўп болали хонадонларга норин, сомса, қанд-курс, қўйинтки, дастурхонда нима қолган бўлса ҳаммасини улашиб чиқаришаркан. Оқибатли, андишали бўлгани учун не-не ёш

ИНСОНИЙЛИК ВА ОҚИБАТ

инсоф, оқибат сўраимиз-у, ўзимиз уларга ўрнак бўлдимки ёки бўлганимиз? Эканнингни ўрасан, дейди халқимиз. Етим бошини силаш, бева-бечораларга шафқат қилиш, маҳалларини обод этиш, қариялар кўнглини олиш, шифохоналарга қўрпа-тўшак, дори-дармон топиб бериш, қанча айтсанг шунча кўп савоб ишлар бор. Лекин баъзилар бундай камчиликларни хасрларига ҳам келтирмайдилар, жим-жим қилиб сендан мен ўтаманга 2-3 қаватли қошоналар қуриб, тирикчилигиде эмас, ўлиб кетгач ота-боболарига 100 килолаб ош бериб, ҳар ҳафтада меҳмон чақириб, сохта шухрат топмоқдалар.

Ҳаёлим яна раҳматлик Холхўжа бобомга кетади. Уруш йиллари ва ундан кейинги ночор йиллар. Бир бурда нон анқонинг уруғи эли. Отам раҳматли қоронғу азода ота миниб ишга кетарканлар. Узоқ даладаларда, қолхозми, совхозми билмайман, қардилар ишларканлар. Даладан журдуларини тўлатиб қанд лавлага, жўхори олиб келарканлар. Бир куни Али деган болани олиб келибдилар. Бечора жулдур экан, ювинтириб, кийинти-

риб, қорнини тўйгазиб, иссиқ уйдан жой берибдилар. 3-4 йил туриб, балоғатга ета бошлагач, яна уйига олиб бориб қўйган экан.

ОНА ТИЛИМ — ЖОНУ ДИЛИМ

Дарҳақиқат, инсон ўз она тилини хўрласа, уни Ватан, миллат кечирмайди. Тарихий вазият тақозоси ўлароқ, 70 йиллик мустақилликнинг тўзми оқибатида биз маълум маънода ўз она тилимиз қадрини йўқотдик. Ўз она тилимиз қилиб, ўзгалар тилини юксакларга кўтариб олқишладик.

Катта-катта минбарларда ўзбек халқининг тақдирини ўртага қўйиб, катта-катта олимлар ўз илмий ишларини бошқа тилларда ёзишди. Олдидигина ариза ўзбек тилида ёзилса, у қабул қилинмас эди. Ўз фарзандини келажакда мансабдор шахс бўлишини истаган кўплар ота-оналар болаларини чет тилдаги болаларга, мактабларга бердилар. Бу нарса шунчалик оддий ҳолга айланиб кетдики, худди шундай бўлиш керакдай ҳеч ким ажабланмай қўйди. Бора-бора ўзбек тилимиз, Алишер Навоий, Бобур каби буюк шахсларни дунёга танитган жонжон тилимиз ўз она юртимизда иккинчи даражали тилга айланиб қолди. Қанчадан-қанча чироийли суларимиз ҳеч асосисик киби чиқарилди. Атамаларимиз бўлар-бўлмасга байналмилал суларга алмашаверди. Шойир Э. Ҳождов айтганидек, «Гулнора»лар «Гуля»га, «Дилором»лар «Дия»га айланиб кетди. Вақти келдики, айримлар она тилимизда сўзлашади ор қиладиган ҳам бўлиб қолдилар.

Тилимизга нисбатан бўлган бундай эътиборсизлиги ҳурматсизлик аждодларимиз ўғилларга яратган адабий меросни ўрганишда ҳам ўз салбий таъсирини кўрсатди.

Мустақиллик шарофати ила ҳозирда она тилимиз ўз қадрини топиб олди. Эндиликда биз ёшлар ҳам бу буюк тилини қанчалар қўққа кўтарсак, уни олқишласак, у билан ҳақи равишда фахрлансак арзийди. Чунки, ўзбек тилида не-не азиз айтилган, қанчадан-қанча алломалар, забардаст адилбар ижод қилиб, оламшумул асарларини оламга ёйишган.

■ **Нилуфар, шоира**

■ **Султан Саидов, Тошкент маданият техникумининг ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчиси**

«ЯХШИ НИЯТ» ТЕЛЕВИЗИОН УЙ-ЖОЙ ПУЛ-БУОМ ЛОТЕРЕЯСИ 6-ТИРАЖИДА ЮТГАН ЧИПАЛАР РАҚАМЛАРИ КИСКА ЖАДВАЛИ

Main table containing lottery results for the 6th draw of the 'Yaxshi Niyat' television lottery. It lists winning numbers for various prize categories (1st, 2nd, 3rd, 4th, 5th, 6th, 7th, 8th, 9th, 10th, 11th, 12th) and includes a detailed list of numbers for each category.

«ЯХШИ НИЯТ» ТЕЛЕВИЗИОН УЙ-ЖОЙ ПУЛ-БУОМ ЛОТЕРЕЯСИ 6-ТИРАЖИДА ЮТГАН ЧИПАЛАР РАҚАМЛАРИ КИСКА ЖАДВАЛИ

Чипталар, жадал охирида бонлаб, халдатин чикман рақамлар бунча текширилади. Ана шундай рақамлар биронтасининг чипталар мажмуидин уй-жой пул-буом лотереяси. Агар халдатин чикман барча рақамлар чипталар мажмуид бунча, ушунга ушунга қилинча тўлиқ текширилади. Сизга чипта сониининг 1, 2, 3, 4 ва 5-тиралари тўлиқ келиши текширилади. 6-тиралар бонлаб мажмуид тўлиқ рақамнинг чипталар мажмуиди текширилади.

Summary table of lottery results, organized by prize category (1st to 12th) and listing the number of winners and the total amount of prizes for each category.

Logo and name of the 'Yaxshi Niyat' television lottery, featuring a stylized sun and text in Uzbek and Russian.

Logo and name of the 'Uzbekiston Halq Demokratik Partiyasi' (Uzbek People's Democratic Party), featuring a stylized sun and text in Uzbek and Russian.

Advertisement for 'Viloyat Muxbarlari' (Regional News) newspaper, listing subscription rates for various regions and cities.

Advertisement for 'Manzil' (Residence) lottery, listing prize amounts and terms of participation.

«Яхши Ният» телевизион уй-жой пул-буом лотереясининг 2001 йил 4 февралдаги 6-тиражидagi ўтказилган чипталар:

«Яхши Ният» телевизион уй-жой пул-буом лотереясининг 2001 йил 4 февралдаги 6-тиражидagi ўтказилган чипталар: